USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2023/1914

ze dne 10. května 2023

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA) na rozpočtový rok 2021

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy na rozpočtový rok 2021,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0137/2023),

A. vzhledem k tomu, že konečný rozpočet Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (dále jen „orgán“) na rok 2021 činil podle jeho výkazu příjmů a výdajů 60 600 822 EUR ([1]), což představuje oproti roku 2020 nárůst o 7,64 %; vzhledem k tomu, že je orgán financován z příspěvku Unie (19 172 407 EUR, což představuje 30,59 % celkového rozpočtu), z příspěvků vnitrostátních orgánů dohledu členských států (23 936 648 EUR, což činí 38,20 %) a z poplatků subjektů, které jsou předmětem dohledu (17 087 867 EUR, tj. 27,27 %);

B. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr ve své zprávě o roční účetní závěrce Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy za rozpočtový rok 2021 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) prohlásil, že získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka orgánu je spolehlivá a že uskutečněné operace jsou legální a správné;

Rozpočtové a finanční řízení

1. s uspokojením konstatuje, že výsledkem úsilí zaměřeného na monitorování rozpočtu během rozpočtového roku 2021 byla míra jeho plnění ve výši 99,94 %, což představuje oproti roku 2020 mírný nárůst o 0,92 %; konstatuje, že míra využití prostředků na platby činila 89,91 %, což představuje oproti předcházejícímu roku zvýšení o 4,40 %;

2. konstatuje, že rok 2021 byl prvním úplným rokem, kdy orgán vybíral poplatky od ústředních protistran ze třetích zemí, a prvním rokem, kdy začal vybírat poplatky od registrů sekuritizací, a to nad rámec poplatků od ratingových agentur a registrů obchodních údajů podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ([2]) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2365 ([3]);

3. s uspokojením konstatuje, že orgán modernizoval svůj systém řízení plateb, jehož cílem je lépe řídit opožděné platby provedené např. ratingovými agenturami nebo registry obchodních údajů a úroky naběhlé v souvislosti s těmito platbami;

Výkonnost

4. bere na vědomí, že orgán používá k posouzení přínosu své činnosti určitá opatření, např. klíčové ukazatele výkonnosti, a ke zlepšení svého rozpočtového řízení další opatření, jako je počet analyzovaných rizikových témat, míra zrušených prostředků na platby a míra fluktuace zaměstnanců; oceňuje, že pracovní program orgánu na rok 2021 byl dokončen z 91 %, přičemž většina jeho klíčových ukazatelů výkonnosti byla dosažena nebo překročena;

([1]) Úř. věst. C 141, 29.3.2022, s. 152.

([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ze dne 4. července 2012 o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů (Úř. věst. L 201, 27.7.2012, s. 1).

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2365 ze dne 25. listopadu 2015 o transparentnosti obchodů zajišťujících financování a opětovného použití a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (Úř. věst. L 337, 23.12.2015, s. 1).

5. chválí orgán za to, že své výstupy a výsledky za rok 2021 seskupil do tří kategorií priorit: i) jako „hlavní prioritu“ v případě 128 výstupů spojených se strategickými prioritami, ii) jako „nižší prioritu“ v případě 75 výstupů, které nejsou spojeny s těmito prioritami, a iii) jako „zcela neprioritní“ v případě 29 výstupů, pokud jde o úkoly, které mají být plněny pouze v případě, že na ně bude čas;

6. bere na vědomí, že v roce 2021 se strategické priority orgánu zaměřily na tři průřezová témata: na zdravé kapitálové trhy Unie, na udržitelné finance a na inovace a digitalizaci; bere dále na vědomí výsledky a úspěchy orgánu v roce 2021 v oblastech, které s těmito prioritami přímo nesouvisejí, jako je mimo jiné trh s uhlíkem v Unii, činnost v oblasti prosazování práva, investiční služby, správa investic nebo ústřední protistrany;

7. oceňuje výsledky, kterých orgán v roce 2021 dosáhl, jako je mimo jiné zavedení nových mandátů vyplývajících z přezkumu evropských orgánů dohledu z roku 2019, příprava na plnění nových povinností v oblasti dohledu (dohled nad registry sekuritizací, poskytovateli služeb vykazování údajů a referenčními hodnotami s kritickým významem), schválení registrací prvních dvou registrů sekuritizací podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2402 ([4]), příprava na přenesení povinností v oblasti dohledu nad Evropským institutem pro peněžní trhy na orgán a převzetí dohledu nad sedmi administrátory referenčních hodnot uznaných na úrovni Unie ze třetích zemí;

8. oceňuje orgán v souvislosti s riziky vyplývajícími z digitalizace finančních trhů za jeho snahu poskytnout v roce 2021 orgánům Unie odbornou zpětnou vazbu ohledně návrhů Komise týkajících se nařízení o trzích s kryptoaktivy a aktu o digitální provozní odolnosti; vítá vypracování plánu orgánu pro udržitelné financování na období 2022–2024, který bude sloužit jako praktický nástroj k zajištění koordinovaného plnění široké škály úkolů v oblasti udržitelného financování v několika různých odvětvích ze strany orgánu;

9. vítá spolupráci mezi orgánem a dalšími dvěma evropskými orgány dohledu – Evropským orgánem pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění a Evropským orgánem pro bankovnictví – v rámci společného výboru evropských orgánů dohledu; s uspokojením konstatuje, že orgán má společného účetního s Evropským orgánem pro bankovnictví a že se u většiny veřejných zakázek, které zadává, jedná o společné veřejné zakázky s ostatními agenturami a Komisí; bere na vědomí memorandum o porozumění z roku 2013 mezi orgánem a Agenturou pro spolupráci energetických regulačních orgánů, v němž je stanoven rámec pro výměnu informací, pokud se regulační povinnosti těchto dvou subjektů ve vztahu k velkoobchodním trhům s energií překrývají; zdůrazňuje, že současná situace na trhu s komoditami pravděpodobně povede k nutnosti prohloubené spolupráce v regulačních otázkách týkajících se trhů s energií; vybízí agenturu, aby podnikla kroky k usnadnění této prohloubené spolupráce;

Personální otázky

10. bere na vědomí, že ke dni 31. prosince 2021 byl plán pracovních míst splněn z 85,20 %, přičemž ze 250 dočasných zaměstnanců schválených na základě rozpočtu Unie (ve srovnání se 226 schválenými pracovními místy v roce 2020) jich bylo jmenováno 213; konstatuje, že kromě toho pracovalo v roce 2021 pro orgán 85 smluvních zaměstnanců a 10 vyslaných národních odborníků;

11. konstatuje, že v roce 2021 se počet zaměstnanců ve srovnání s rokem 2020 zvýšil o 23 %, přičemž se jednalo o 58 dalších statutárních členů; oceňuje orgán za jeho úsilí o nábor 102 zaměstnanců, a to díky 21 (interním a externím) výběrovým řízením, 2 075 prověřeným životopisům a 175 uchazečům, kteří v roce 2021 absolvovali pohovor;

12. bere na vědomí genderové složení nejvyššího vedení orgánu, v němž tvoří čtyři z jeho pěti členů ženy (80 %); bere na vědomí genderové složení správní rady orgánu, v němž tvoří tři z jejích pěti členů ženy (60 %); dále bere na vědomí celkové genderové zastoupení mezi zaměstnanci orgánu, kdy je z 308 pracovníků 162 mužů (53 %); připomíná, že je důležité zajistit mezi vedením a pracovníky orgánu vyvážené zastoupení žen a mužů a vyvážené zeměpisné

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2402 ze dne 12. prosince 2017, kterým se stanoví obecný rámec pro sekuritizaci a vytváří se zvláštní rámec pro jednoduchou, transparentní a standardizovanou sekuritizaci a kterým se mění směrnice 2009/65/ES, 2009/138/ES, 2011/61/EU a nařízení (ES) č. 1060/2009 a (EU) č. 648/2012 (Úř. věst. L 347, 28.12.2017, s. 35).

zastoupení, a vyzývá jej, aby toto hledisko zohlednil při jmenování budoucích pracovníků; poukazuje na význam dovedností, znalostí a zkušeností uchazečů při náboru a povyšování zaměstnanců;

13. bere na vědomí, že orgán přijal politiku na ochranu lidské důstojnosti a k předcházení psychickému a sexuálnímu obtěžování; vítá skutečnost, že uplatňování této politiky je posíleno komunikačními opatřeními a informačními setkáními; oceňuje, že v roce 2021 nebyly ohlášeny, vyšetřovány ani soudně projednávány žádné případy obtěžování; dále vítá plán orgánu vypracovat „politiku rozmanitosti a začleňování“;

14. vyzývá orgán, aby pokračoval v práci na dlouhodobé personální politice, pokud jde o rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem, celoživotní poradenství a nabídku konkrétních možností odborné přípravy pro profesní rozvoj, vyvážené zastoupení žen a mužů na všech úrovních zaměstnanců, práci na dálku, právo odpojit se, větší zeměpisnou rovnováhu, aby bylo zajištěno odpovídající zastoupení ze všech členských států, o nábor a integraci osob se zdravotním postižením a o širokou podporu rovného zacházení s nimi a jejich příležitostí;

Zadávání veřejných zakázek

15. konstatuje, že orgán v roce 2021 zorganizoval 15 zadávacích řízení, z nichž bylo sedm zcela dokončeno; s potěšením konstatuje, že se orgán snaží o zajištění součinnosti s ostatními agenturami Unie a Komisí prostřednictvím společných zadávacích řízení; vybízí orgán, aby i nadále rozvíjel součinnost s ostatními subjekty Unie;

16. se znepokojením konstatuje, že se ve zprávě Účetního dvora uvádí, že se orgán v roce 2021 rozhodl zahájit jednací řízení bez jeho zveřejnění, čímž porušil bod 3.1 přílohy I finančního nařízení; konstatuje dále, že odůvodnění tohoto rozhodnutí nebylo před přijetím příslušných opatření schváleno ve zprávách o centrálně evidovaných výjimkách; vyzývá orgán, aby v budoucnu zajistil, aby byly všechny případy odchýlení se od zavedených procesů a postupů řešeny v souladu se zásadami legality a správnosti;

Prevence a řešení střetů zájmů a transparentnost

17. oceňuje orgán za zavedená komplexní opatření a postupy a za pečlivost, s jakou jsou uplatňovány s cílem zajistit transparentnost, etiku, řádnou správní praxi, a také za prevenci a řešení střetů zájmů, pokud jde o zaměstnance orgánu, dozorčí radu, správní radu a výbor pro dohled nad ústředními protistranami; konstatuje, že v návaznosti na posouzení provedené úředníkem orgánu pro etiku při příležitosti ad hoc kontroly, která byla provedena v rámci jednotného postupu spojeného s vytvořením tří pozic vedoucího týmu, bylo s cílem zvýšit transparentnost těchto prohlášení navrženo přezkoumat pokyny týkající se prohlášení o zájmech členů výběrové komise; žádá orgán, aby po finalizaci a schválení přepracovaných pokynů o tom informoval orgán příslušný pro udělení absolutoria;

18. konstatuje, že v roce 2021 obdržel orgán před zasedáními rady dozorčí rady 11 prohlášení o střetu zájmů a před zasedáními správní rady dvě podobná prohlášení; konstatuje dále, že etický tým orgánu v roce 2021 zkontroloval mimo jiné 251 každoročních prohlášení zaměstnanců, z nichž žádné nebylo problematické z hlediska střetu zájmů, 16 prohlášení týkajících se výdělečné činnosti manželů/manželek, která měla být přezkoumána, aniž by byly zjištěny nějaké problémy vyžadující konkrétní opatření, a 38 žádostí o schválení týkajících se finančních nástrojů, přičemž většina žádostí byla schválena; konstatuje navíc, že etický tým posoudil v roce 2021 v souvislosti s náborem zaměstnanců 94 žádostí o předcházení střetům zájmů, přičemž v devíti případech doporučil výkonné ředitelce orgánu změnu složení výběrových komisí; vyzývá orgán, aby orgán příslušný k udělení absolutoria i nadále informoval o opatřeních, která přijal k zamezení střetů zájmů;

19. bere na vědomí, že orgán zřídil dva smíšené výbory, jeden pro vyšší vedoucí pracovníky a jeden pro zaměstnance, které mají být zapojeny do jednání v případě, že v souvislosti se zamýšlenou budoucí činností zaměstnanců po jejich odchodu z orgánu vyvstanou obavy ohledně střetu zájmů; konstatuje dále, že v roce 2021 uspořádal orgán se zaměstnanci, kteří z úřadu odcházeli, devět dvoustranných „výstupních schůzek“ s cílem zkontrolovat prohlášení o činnosti a posoudit, zda mezi povinnostmi dotyčných zaměstnanců v rámci orgánu a jejich budoucí činností neexistuje střet zájmů; konstatuje, že v této záležitosti nebyly vzneseny žádné otázky;

20. oceňuje orgán, že v roce 2021 přijal několik opatření ke zvýšení povědomí o střetu zájmů a etických pravidlech, o šetření týkajícím se obchodování s finančními nástroji a o pravidlech a obdobích po skončení pracovního poměru; oceňuje dále, že orgán zavedl interní pravidla pro střety zájmů a situaci „otáčivých dveří“, která se vztahují na členy správní rady;

21. vítá skutečnost, že orgán zveřejňuje životopisy a prohlášení o zájmech členů správní rady a vedoucích pracovníků; vítá transparentnost, s jakou orgán informuje o setkáních svých zaměstnanců s externími zúčastněnými stranami a zveřejňuje tyto informace na svých internetových stránkách;

22. vítá závazek orgánu dodržovat nejvyšší etické normy, pokud jde o předcházení střetům zájmů; v návaznosti na připomínky Účetního dvora připomíná požadavek, aby se členové dozorčí rady orgánu zdrželi účasti na diskuzi a hlasování o opatřeních, u nichž jsou ve střetu zájmů; zdůrazňuje, že aby byla zachována nezávislost dozorčí rady orgánu, měli by se tito členové zdržet rovněž účasti na schůzích, na nichž tyto diskuze probíhají; vítá odpověď orgánu, že změnil svou politiku tak, aby výslovně vyžadovala, aby členové, kteří jsou ve střetu zájmů, opustili místnost;

23. vítá, že orgán v souladu se svou politikou v oblasti střetu zájmů a etiky využil dočasný zákaz obchodování s vybranými finančními nástroji pro své pracovníky, aby se zabránilo riziku obchodování zasvěcených osob; vyzývá orgán, aby orgán příslušný k udělení absolutoria nadále informoval o opatřeních, která přijal k předcházení střetu zájmů;

24. vítá, že orgán ESMA a Evropský orgán pro bankovnictví zveřejnily v červenci 2021 v návaznosti na změny směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ([5]) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ([6]) přepracované společné pokyny pro posuzování vhodnosti členů řídicího orgánu a osob v klíčových funkcích a jejich dopad na posuzování vhodnosti členů řídicího orgánu, zejména s ohledem na rizika v oblasti praní peněz a financování terorismu a na podporu genderové rozmanitosti;

25. připomíná, že v návaznosti na zjištění Účetního dvora může ke střetu zájmů dojít v rámci procesu hodnocení předsedy a výkonného ředitele orgánu, pokud se například na příslušný vnitrostátní orgán člena dozorčí rady orgánu vztahuje postup, který je v rozporu s právem Unie; vítá proto závazek orgánu, že do svého procesu hodnocení zavede výslovný křížový odkaz na střety zájmů;

26. trvá na tom, že je třeba zavést systematický soubor pravidel týkajících se transparentnosti, neslučitelnosti funkcí, střetu zájmů a nezákonného lobbingu; vyzývá orgán, aby zavedl rovněž interní protikorupční opatření; vyzývá orgán, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o pokroku dosaženém v této věci;

([5]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU ze dne 26. června 2013 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o obezřetnostním dohledu nad úvěrovými institucemi a o změně směrnice 2002/87/ES a zrušení směrnic 2006/48/ES a 2006/49/ES (Úř. věst. L 176, 27.6.2013, s. 338).

([6]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU (Úř. věst. L 173, 12.6.2014, s. 349).

Interní audit

27. vítá každoroční hodnocení systému orgánu pro interní kontroly a závěr, že tento systém existuje a řádně funguje; konstatuje, že stejně jako při udělování absolutoria v roce 2020 měřil orgán 78 ukazatelů interní kontroly, které zahrnovaly všechny zásady interní kontroly, a zjistil 22 nedostatků, z nichž většina byla méně závažná a žádný z nich nezpochybnil existenci a řádné fungování zásad interní kontroly; konstatuje dále, že zjištěné možnosti zlepšení se týkají zejména oblastí „kontrolní prostředí“ a „kontrolní činnost“;

28. konstatuje, že útvar interního auditu Komise (IAS) provedl v roce 2021 audit řízení lidských zdrojů a etiky orgánu, v jehož rámci dospěl k závěru, že systémy řízení a kontroly zavedené orgánem v těchto oblastech jsou náležitě navrženy, skutečně zavedeny a podporují orgán při dosahování jeho obchodních cílů; konstatuje, že na základě tohoto auditu vydal uvedený útvar čtyři důležitá doporučení; vyzývá orgán, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informoval o pokroku dosaženém v této věci;

29. připomíná, že je důležité posílit řídicí a kontrolní systémy s cílem zajistit řádné fungování orgánu; důrazně trvá na požadavku na účinné řídicí a kontrolní systémy, které by měly předejít možným případům střetu zájmů, chybějícím kontrolám ex ante a ex post, nedostatečnému řízení rozpočtových a právních závazků a chybějící evidenci příslušných případů v rejstříku výjimek;

Digitalizace a ekologická transformace

30. s uspokojením konstatuje, že v roce 2021 orgán úspěšně přešel v rámci svého modelu řízení založeného na jednotlivých činnostech ze systému založeného na Excelu na nové prostředí založené na cloud computingu, od něhož se podle orgánu očekává, že povede ke zvýšení jeho kapacity v oblasti plánování a podávání zpráv v souvislosti se stále složitějšími modely sestavování rozpočtu a nákladů;

31. oceňuje, že orgán usiloval o posílení své obrany v oblasti kybernetické bezpečnosti tím, že přezkoumal svou strategii detekce bezpečnosti sofistikovanějšími a automatizovanějšími nástroji, rozšířil dovednosti oddělení IKT v oblasti bezpečnosti a najal nového pracovníka pro bezpečnost informací a pracovníka pro správu dokumentů;

32. připomíná, že je důležité investovat do pracovníků v oblasti IKT s dlouhodobými smlouvami, aby se zabránilo odlivu mozků, neefektivitě, potenciálně vyššímu riziku kybernetických útoků a slabým místům ohroženým těmito útoky;

33. vybízí orgán k úzké spolupráci s agenturou ENISA (Agenturou Evropské unie pro kybernetickou bezpečnost) a skupinou CERT-EU (skupinou pro reakci na počítačové hrozby pro orgány, instituce a jiné subjekty Unie) a k tomu, aby prováděl pravidelné posuzování rizik své IT infrastruktury a aby zajistil pravidelné audity a testování své kybernetické obrany; navrhuje, aby byly všem zaměstnancům agentury nabízeny pravidelně aktualizované programy odborné přípravy v oblasti kybernetické bezpečnosti; žádá orgán, aby dále utvářel svou politiku v oblasti kybernetické bezpečnosti a informoval orgán příslušný k udělení absolutoria o pokroku v tomto směru;

34. oceňuje orgán za jeho ambiciózní politiku v oblasti životního prostředí, která v roce 2021 vedla ke zlepšení několika klíčových environmentálních ukazatelů, jako je mimo jiné snižování množství odpadu, recyklace papíru a omezení cestování; konstatuje, že dopad nebo pokrok při dosahování cílů v oblasti udržitelnosti jsou měřeny a sledovány prostřednictvím kontrolního souboru klíčových ukazatelů výkonnosti stanoveného vedením orgánu;

35. oceňuje orgán za pokrok, jehož bylo dosaženo při registraci v systému EU pro environmentální řízení podniků a audit (EMAS) do roku 2022; bere na vědomí plán orgánu, aby se do roku 2025 stal zcela bezpapírovým;

Kontinuita činnosti v průběhu krize způsobené onemocněním COVID-19

36. konstatuje, že orgán pokračoval v úspěšném řešení problémů způsobených pandemií onemocnění COVID-19, například tím, že neustále přizpůsoboval své prostory a procesy měnícím se ochranným opatřením přijatým francouzskou vládou a Komisí;

37. konstatuje, že díky předchozím investicím do zařízení pro audio- a videokonference a do nástroje umožňujícího hlasování pokračovala činnost úřadu v roce 2021 bez problémů; konstatuje dále, že s cílem zajistit lepší provádění pokynů v oblasti veřejného zdraví v kancelářích a vyšší flexibilitu a připravit se na situaci po pandemii zavedl orgán nový nástroj pro správu a rezervaci kanceláří;

Další připomínky

38. konstatuje, že orgán zjistil v roce 2021 určitá rizika, mj. omezenou kapacitu při plnění svého mandátu, nedostatečné zdroje a nedostatek odborných zkušeností se spravováním rozsáhlého legislativního programu (týkajícího se např. kapitálových trhů Unie a ústředních protistran), důsledky vystoupení Velké Británie z Unie, potenciální nové úkoly úřadu v určitých oblastech (jako je nařízení o centrálních depozitářích cenných papírů), méně stabilní finanční trhy a omezené sbližování dohledu nad ústředními protistranami ze třetích zemí a omezený dohled nad nimi; vyzývá Komisi, aby tyto otázky zohlednila a vyčlenila zdroje nezbytné k tomu, aby mohl orgán plnit nové nebo širší úkoly;

39. konstatuje, že otázky vyplývající z opatření orgánu přijatých v návaznosti na připomínky Účetního dvora z předchozích let, jako je roční křížové financování činnosti orgánu, sjednocení systému výpočtu poplatků a rozsah obcházení mechanismu účtování poplatků, nespadají do oblasti působnosti orgánu; vyzývá Komisi, aby zrevidovala akty v přenesené pravomoci a změnila nařízení týkající se těchto otázek, jak navrhuje orgán;

40. vyzývá orgán, aby se zaměřil na obeznámení veřejnosti s výsledky své činnosti a aby o nich veřejnost informoval prostřednictvím sociálních sítí a jiných sdělovacích prostředků;

41. pokud jde o další připomínky, které jsou připojeny k rozhodnutí o udělení absolutoria a jsou horizontální povahy, odkazuje na své usnesení ze dne 10. května 2023 ([7]) o výkonnosti, finančním řízení a kontrole agentur.

([7]) Přijaté texty, P9_TA(2023)0190.